

Przed przystąpieniem do poszukiwań dotyczących historii rodziny w materiałach archiwalnych należy zapoznać się z publikacjami o tematyce genealogicznej oraz historycznej .

Biblioteki gromadzą m.in. prasę lokalną, publikacje regionalne, monografie dotyczące miejscowości lub instytucji, stare książki telefoniczne i adresowe, słowniki biograficzne, które pomogą odnaleźć informacje o konkretnych osobach. Dobrze jest zacząć od zaznajomienia się z tłem historycznym badanej epoki, [zwłaszcza z historią regionu](#), w którym mieszkali przodkowie, jego przynależnością państwową, administracyjną i kościelną (w administracji państwowej i kościelnej nazwy i podziały terytorialne zmieniały się niejednokrotnie w ciągu wieków), strukturą społeczną ludności. Pomogą one w zaplanowaniu kolejnych kroków badawczych.

W związku z tym, że nazwy miejscowości mogą się powtarzać (np. Wólka, Nowa Wieś) należy ustalić przynależność parafialną, gminną czy powiatową.

Materiały archiwalne przechowywane są według zasady przynależności terytorialnej i zespołowej. Dlatego tak ważne jest, aby poszukiwacz wiedział kiedy, gdzie i kto wytworzył potrzebne mu materiały. Ułatwi to ustalenie miejsca ich przechowywania. Dokumentacja tworzona w poprzednich wiekach na terenie obecnej Polski powstawała w różnych językach, m.in. łacińskim, niemieckim i rosyjskim. Większość dokumentów, z którymi styka się genealog, to rękopisy. Stąd też wynika trudność w odczytaniu zawartych w nich informacji. Pracownicy instytucji, które przechowują dokumentację rękopiśmienną, mogą czasami służyć pomocą.

Na pierwszym etapie poszukiwań należy zebrać i uporządkować własne dokumenty z archiwum domowego, takie jak akty urodzenia, chrztu, bierzmowania, konfirmacji, świadectwa szkolne, legitymacje, dyplomy, dokumenty związane ze służbą wojskową, studiami, pracą, małżeństwem, akta własności, wycinki z gazet (np. nekrologi), pamiętniki, kalendarze, modlitewniki i książki z dedykacjami.

Zgromadzone dane powinno się uporządkować sporządzając np. drzewo genealogiczne. Do tego celu można zakupić specjalistyczne programy komputerowe lub znaleźć je w Internecie (przykładowe strony www o genealogii)

Standardowym formatem zapisu danych genealogicznych jest GEDCOM. Dla badacza polskiej genealogii ważne jest aby program miał wersję polską (odczytywał polskie i inne znaki diakrytyczne). Przykłady bezpłatnych programów w wersjach polskich: Brother's Keeper, Fzip Family Tree oraz w wersjach angielskich LifeLines, GeneWeb.

Zebrane wiadomości można zweryfikować po rozmowach ze starszymi członkami rodziny. Prawdopodobnie większość z nich chętnie udzieli informacji i z pewnością udostępnią posiadane przez siebie dokumenty i zdjęcia.

Mając informacje o dacie i miejscu urodzenia, chrztu, ślubu, śmierci lub pogrzebu, o wyznaniu członków rodziny można prowadzić dalsze poszukiwania w lokalnych instytucjach (urzędach

stanu cywilnego, parafiach, archiwach państwowych i kościelnych, rzadziej bibliotekach i muzeach).

Pomocą w poszukiwaniach mogą też służyć osoby zajmujące się genealogią zawodowo lub amatorsko, wyspecjalizowane ośrodki i biura badań genealogicznych a także internetowe grupy dyskusyjne i tablice ogłoszeń.

Linki

- <http://www.genealodzy.pl/>
- <http://www.ornatowski.com/>
- <http://www.republika.pl/slucki>
- <http://genealog.home.pl/>
- <http://www.genpol.com/>
- <http://genealogia.toplista.pl/>
- <http://www.pgsa.org/>
- <http://www.jewishgen.org/JRI-PL>
- <http://www.polishroots.com/>
- <http://www.rootsweb.com/~polwgv/polandgen.html>
- <http://www.rtrfoundation.org/>
- <http://familysearch.com/>
- <http://www.mormoni.pl/html/1/05/1,05,01,001.html>
- <http://www.ellislandrecords.org/>
- http://worsten.org/societo/w_s_pl.htm
- <http://www.familytreesonline.co.uk/>
- <http://www.moikrewni.pl/mapa/>
- <http://www.epaveldas.lt/vbspi/lang.do>
- <http://www.kf.vu.lt/baris/Faksimiles.html>
- www.genealogia.okiem.pl

Literatura

- Arnold S., Geografia historyczna Polski, Warszawa 1957
- Czarniecki Z. A., Schematyzm Kościoła rzymsko-katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, [brak miejsca wydania] 1925
- Gloger Z., Geografia historyczna ziem dawnej Polski, Kraków 1903 [reprint Warszawa 1991]
- Kolanowski L., Kościół a cerkiew w Galicyi wschodniej, Kraków 1909

- Kołbuk W., Kościoły wschodnie w Rzeczypospolitej około 1772 roku. Struktury administracyjne, Lublin 1998
- Lattermann A., Einführung in die Deutsche Sippenforschung in Polen und dem Preussischen Osten, Poznań 1938
- Litak S., Kościół łaciński w Rzeczypospolitej około 1772 roku. Struktury administracyjne, Lublin 1996
- Litak S., Struktura terytorialna Kościoła łacińskiego w Polsce w 1772 roku, Lublin 1980
- Misius K., Sinkunas Romualdas, Lietuvos Kataliku baznycios (zinaynas), Vilnius 1993
- Nazwy geograficzne Rzeczypospolitej Polskiej. Geographical Names of The Republic of Poland, Warszawa-Wrocław 1991
- Prinke R.T., Poradnik genealoga amatora, Warszawa 1992
- Rospond S., Słownik Etymologiczny miast i gmin PRL, Wrocław 1984
- Rospond S., Skorowidz ustalonych nazw miejscowości na Ziemiach Odzyskanych według Uchwał Komisji Ustalania Nazw Miejscowości przy Ministerstwie Administracji Publicznej, Wrocław 1948
- Rospond S., Słownik nazw geograficznych Polski Zachodniej i Północnej według uchwał Komisji Ustalania nazw miejscowości pod przewodnictwem Stanisława Srokowskiego, Wrocław-Warszawa 1951
- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, red. B. Chlebowski, t. 1-15, Warszawa 1880-1902 [reprinty]
- Skorowidz miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej z oznaczeniem terytorialnie im właściwych władz i urzędów oraz urzędzeń komunikacyjnych, oprac. komitet redakcyjny pod kierunkiem inż. T. Bystrzyckiego, Przemyśl-Warszawa [1935]
- Wykaz urzędowych nazw miejscowości w Polsce, t. 1-3, Warszawa 1980